

VÝZNAM A VÝZVY DOTAZNÍKOVÝCH METOD VE SPÁNKOVÉ MEDICÍNĚ: KUDY VEDE CESTA?

PhDr. Denisa Manková, Ph.D.

Katedra psychologie, FF UPOL, Olomouc

PROČ TOHLE TÉMA?

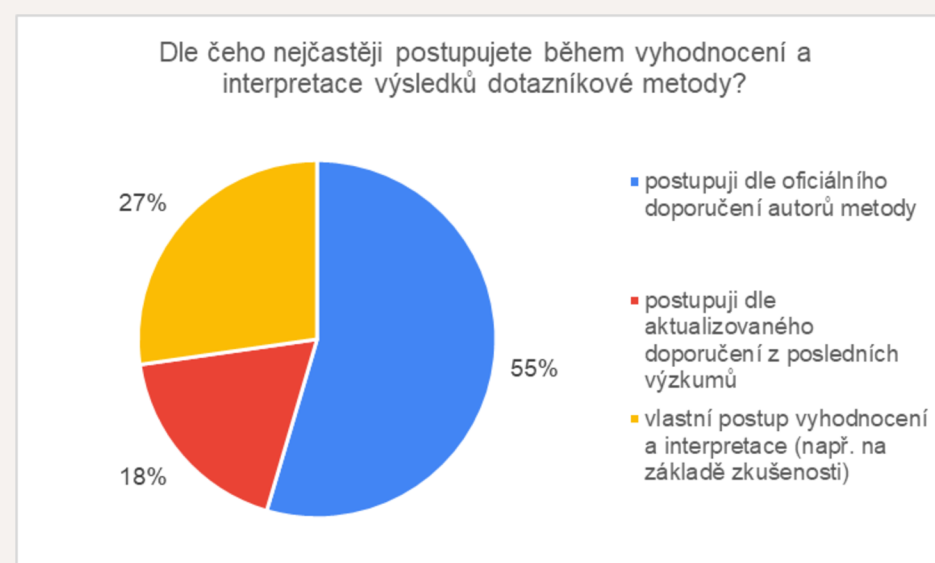
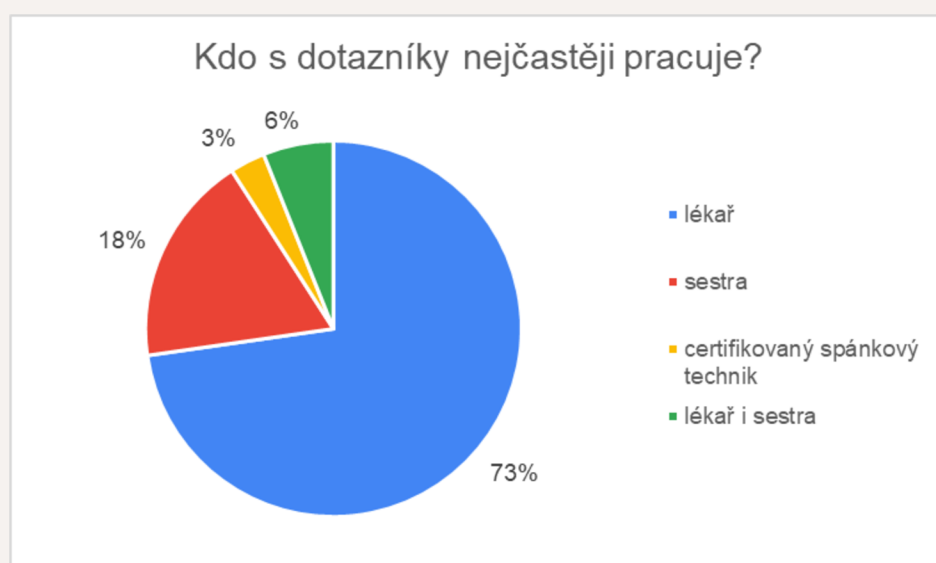
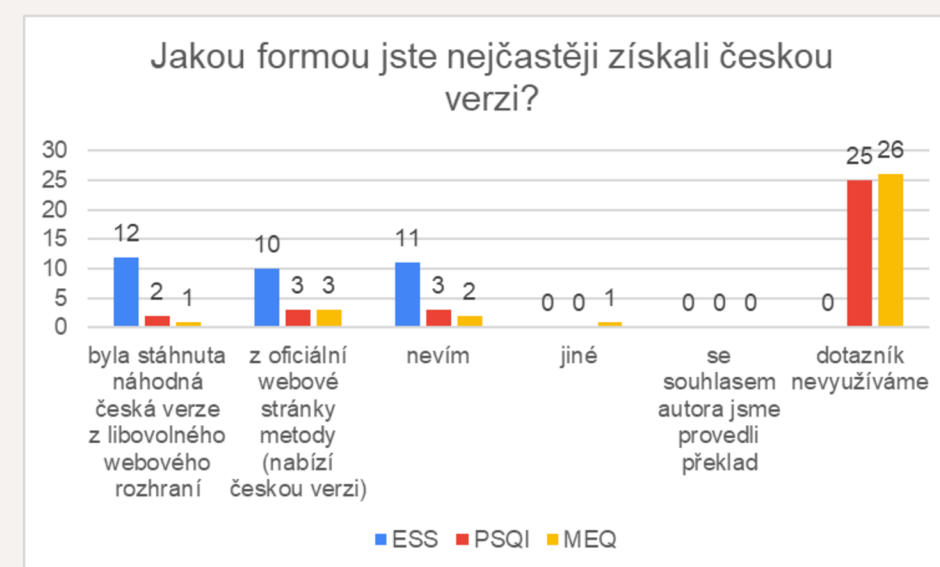
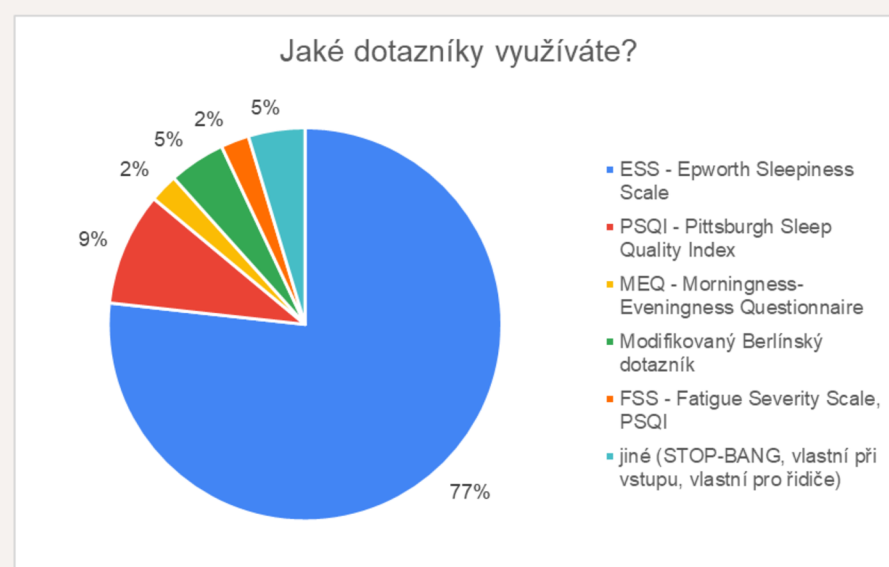
Dotazníky patří mezi často využívané metody, které napomáhají v diagnostice, ve sledování vývoje problému, v rozřazování pacientů, v nastavení léčby či ve výzkumu. Přesto v ČR není hlídáno jednotné využívání těchto metod, neexistují normy pro naši populaci. Data jsou tak špatně porovnatelná se zahraničím a následně publikovatelná.

PRAVIDLA

Pro užívání dotazníkových metod platí jasná pravidla. První je nutnost umět rozlišit mezi dotazníkem a testovou metodou. Test totiž musí splňovat jasná kritéria. A tím jsou standardnost, objektivita, validita a reliabilita. V ideálním případě by každá metoda měla mít pro danou populaci stanovené aktuální normy. Navíc, pokud není dotazníková/testová metoda českého původu, je nutno dodržovat nejen právní/licenční normy, ale také pravidla pro překlad. Abychom mohli hovořit o správném překladu, je nutno metody předkládat vždy se svolením autora, a to pomocí metody dvojitého zpětného překladu. Nelze si stáhnout libovolný překlad, případně si metodu přeložit sám tzv. na koleni.

VÝZKUM

Výsledky jsou zobrazeny na základě 34 odpovědí, které poskytly registrované instituce dle seznamu uvedeného na webových stránkách ČSVSSM. Prakticky všechny instituce při své práci využívají dotazníkové metody (97 %, jedna instituce uvedla, že nikoliv).

Z výsledků vyplývá, že nejvíce využívané dotazníky jsou ESS a PSQI. Například u PSQI náš předchůz výzkum naznačil, že autory zvolené kritérium >5 total score pro určení špatné kvality spánku nemusí být dostačující (viz. Manková et al., 2021). Navíc se ukazuje, že jsou využívány různé verze dotazníků. Proto zůstává velkou otázkou, co s českými normami a sjednocením užívaných verzí metod napříč naší republikou.

DISKUZE

Položme si proto následující otázky: Kudy chceme, aby se ubírala naše cesta? Neměli bychom již konečně vědecky podložit, že daná doporučení opravdu odpovídají aktuálním datům v naší populaci? Chceme mít normy pro naše pacienty i běžnou populaci a být tak porovnatelní v celosvětovém měřítku? Baví nás sledovat trendy a jít souběžně se zahraničím?

POJĎME SE SPOJIT, PROHLBOUIT MEZIOBOROVOU SPOLUPRÁCI A VYTVOŘIT JEDNOTNÉ VERZE VČETNĚ NOREM, KTERÉ BUDEME MOCI VYUŽÍVAT.